Лекція 4. Пряма на площині.

Рівнянням лінії в декартових координатах на площині називається рівняння вигляду $F(x;y)=0$, яке задовольняють координати $(x;y)$ будь – якої точки цієї лінії і не задовольняють координати будь – якої точки, що не належить цій лінії.

4.2 Загальне рівняння прямої.

У прямокутній системі координат пряма лінія задається рівнянням першого степеня відносно x і y.

і навпаки, дане рівняння при довільних A, B, C (A і B одночасно не дорівнюють нулю) визначає деяку пряму в прямокутній системі координат Oxy.

Вказане рівняння називається **загальним рівнянням прямої лінії.**

Дослідимо це рівняння.

Якщо A=0, $By+C=0$

$y=-\dfrac{C}{B}=m$ - рівняння прямої, паралельної осі Ox.

$y=0$ - рівняння осі абсцис (Ox)

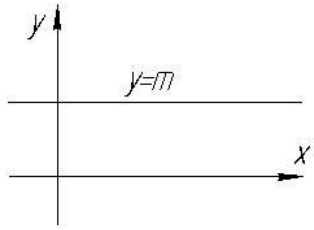

Якщо B=0, то $Ax+C=0$, то

$x=-\dfrac{C}{A}=n$ - рівняння прямої, паралельної осі Oy

Якщо: $x=0$ - рівняння осі ординат (Oy)

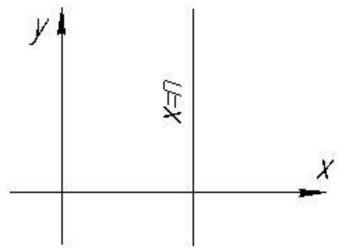

4.3 Рівняння прямої у відрізках на осях.

$\dfrac{x}{a}+\dfrac{y}{b}=1.$

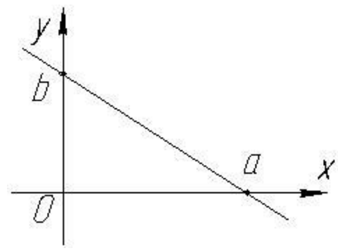

4.4 Рівняння прямої з кутовим коефіцієнтом.

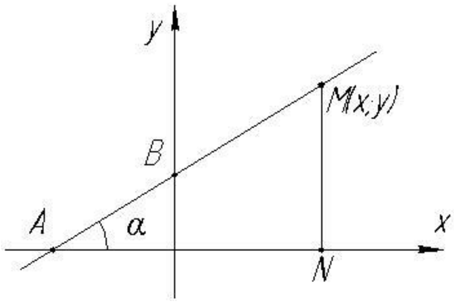

$y = kx + b$

$OB = в$ – початкова координата, $k = tg\alpha = \dfrac{MN}{AN}$ - кутовий коефіцієнт прямої.

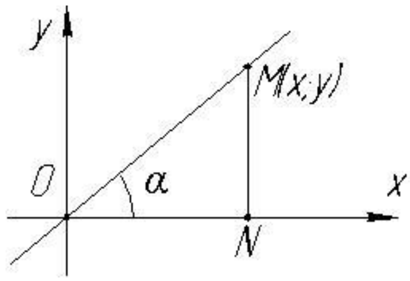

Якщо пряма проходить через початок координат, то $k = tg\alpha = \dfrac{MN}{ON} = \dfrac{y}{x}$

4.5 Рівняння прямої, що проходить через дві точки.

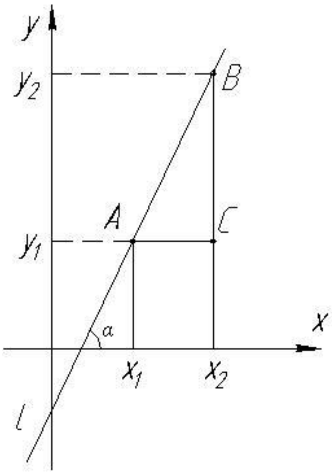

4.6 Взаємне розміщення прямих на площині.

Нехай прямі l_1 і l_2 задані відповідними рівняннями з кутовим коефіцієнтом:

$l_1 \sim \quad y = k_1x + b_1$

$l_2 \sim \quad y = k_2x + b_2$

1) якщо $k_1 \neq k_2$, то прямі перетинаються в одній точці;
2) якщо $k_1 = k_2$, то прямі мають однаковий кут нахилу до осі Ox, а значить паралельні.

$$tg\varphi = tg(\beta - \alpha) = \frac{tg\beta - tg\alpha}{1 + tg\beta \cdot tg\alpha} = \frac{k_1 - k_2}{1 + k_1 k_2}$$

Отже $tg\varphi = \frac{k_1 - k_2}{1 + k_1 k_2}$ - тангенс кута між двома прямими.

Якщо прямі l_1 і l_2 паралельні**,** то

Якщо прямі l_1 і l_2 перпендикулярні**,** то

4.7 Нормальне рівняння прямої.

Нехай l - це пряма, $OA = p$ - перпендикуляр(відстань), проведений від початку координат до прямої, α - кут нахилу цього перпендикуляра до осі Ох, $M(x;\ y)$ - довільна точка прямої.

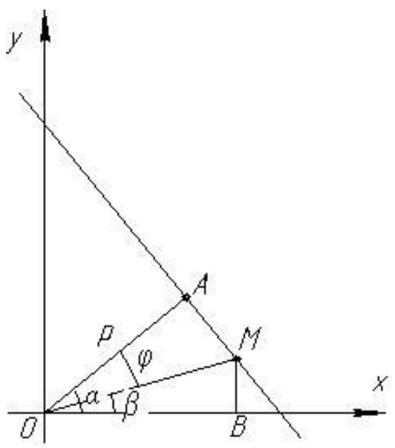

- **нормальне рівняння прямої**.

З рівності $\mu C = -p$ можна зробити висновки:

1) μ і C мають різні знаки (бо $p > 0$, p - відстань);

2) в нормальному рівнянні прямої знак μ (знак перед квадратним коренем) беремо протилежний до С.

Щоб знайти відстань від точки $M_0(x_0;\ y_0)$ до прямої $Ax + By + C = 0$ необхідно:

– записати нормальне рівняння прямої;

– в це рівняння підставити координати точки, відстань від якої ми знаходимо;

– взяти одержану відповідь по модулю.

$$d = \frac{|Ax_0 + By_0 + C|}{\sqrt{A^2 + B^2}}$$

Криві другого порядку.

Кривою другого порядку називається множина М точок площини, координати яких задовольняють рівняння другого степеня

$$a_{11}x_1^2 + 2a_{12}xy + a_{22}y^2 + 2a_1 x + 2a_2 y + a_0 = 0,$$ де a_{ij} - дійсні числа.

До кривих другого порядку відносяться: коло, еліпс, гіпербола, парабола.

Коло – це геометричне місце точок, кожна з яких рівновіддалена від даної точки, яка називається центром кола.

$(x-a)^2+(y-b)^2=R^2$, точка $O(a;\, b)$ - центр кола.

4.8. Еліпс.

Еліпс – це геометричне місце точок площини, сума відстаней від кожної з яких до двох заданих точок, які називаються фокусами, є величина стала і дорівнює *2а*.

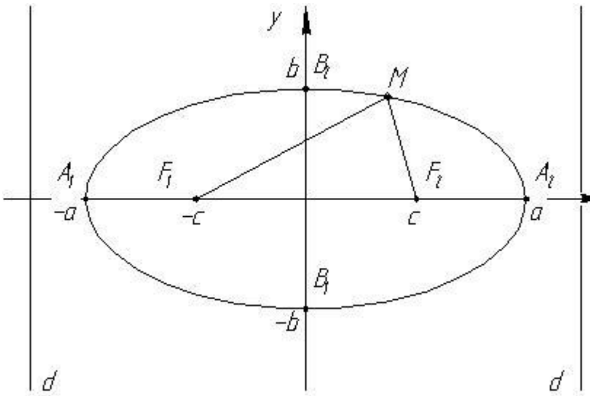

Точка $M(x;\, y)$ - належить еліпсу, $F_1(-c;0)$ і $F_2(c;0)$ - фокуси, MF_1 і MF_2 - фокусні радіуси точки *М*.
За означенням $MF_1+MF_2=2a$

- канонічне рівняння еліпса.
2а – велика вісь, *2в* – мала вісь, *2с* – фокусна вісь, $A_1,\, A_2,\, B_1, B_2$ - вершини еліпса

-зв'язок між фокусною відстанню та осями еліпса ($a>b$).

Ексцентриситетом еліпса називається

Директрисами еліпса називаються прямі,

$\frac{(x-x_0)^2}{a^2}+\frac{(y-y_0)^2}{b^2}=1$ - рівняння еліпса із зміщеним центром, $(x_0;\, y_0)$ - центр.

	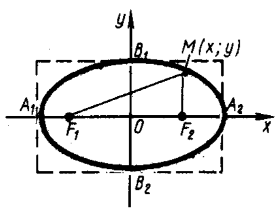	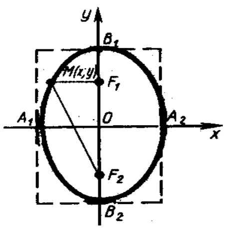
Канонічне рівняння	$\frac{x^2}{a^2}+\frac{y^2}{b^2}=1$	$\frac{x^2}{a^2}+\frac{y^2}{b^2}=1$
Розташування фокусів ***Координати фокусів*** ***Співвідношення між a і b*** ***Велика вісь*** ***Мала вісь*** ***Фокусна відстань*** ***Ексцентриситет*** ***Співвідношення між a,b,c***	***F_1 ; $F_2 \in Ox$*** ***$F_1(-c;0)$, $F_2(c;0)$*** ***a>b*** ***$\|A_1A_2\|=2a$*** ***$\|B_1B_2\|=2b$*** ***$\|F_1F_2\|=2c$*** ***ε=c/a*** ***$a^2 - b^2 = c^2$***	***F_1 ; $F_2 \in Oy$*** ***$F_1(0;c)$, $F_2(0;-c)$*** ***a<b*** ***$\|B_1B_2\|=2b$*** ***$\|A_1A_2\|=2a$*** ***$\|F_1F_2\|=2c$*** ***ε=c/b*** ***$b^2 - a^2 = c^2$***

4.9. Гіпербола.

Гіпербола – це геометричне місце точок площини

- канонічне рівняння гіперболи.

2а – дійсна вісь, *2в* – уявна вісь, *2с* – фокусна вісь, A_1, A_2 - вершини гіперболи

$a^2+b^2=c^2$ зв'язок між фокусною відстанню та осями гіперболи ($a>b$).

Ексцентриситетом гіперболи називається

Директрисами гіперболи називаються прямі,

Діагоналі прямокутника є асимптотами гіперболи. Асимптоти гіперболи задаються рівняннями: $y=\pm\frac{b}{a}x=\pm kx$

$\frac{(x-x_0)^2}{a^2}-\frac{(y-y_0)^2}{b^2}=1$ - рівняння гіперболи із зміщеним центром, $(x_0;\, y_0)$ - центр.

Якщо $a<b$, то $-\frac{x^2}{a^2}+\frac{y^2}{b^2}=1$

Гіперболи $\frac{x^2}{a^2}-\frac{y^2}{b^2}=1$ та $-\frac{x^2}{a^2}+\frac{y^2}{b^2}=1$ називаються спряженими.

	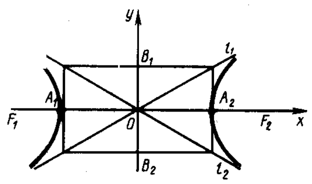	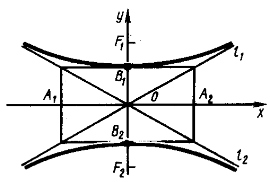
Канонічне рівняння	$\frac{x^2}{a^2}-\frac{y^2}{b^2}=1$	$\frac{y^2}{b^2}-\frac{x^2}{a^2}=1$
Розташування фокусів ***Координати фокусів*** ***Дійсна вісь*** ***Уявна вісь*** ***Фокусна відстань*** ***Ексцентриситет*** ***Співвідношення між a,b,c***	$F_1;\, F_2 \in Ox$ $F_1(-c;0),\, F_2(c;0)$ $\lvert A_1A_2\rvert=2a$ $\lvert B_1B_2\rvert=2b$ $\lvert F_1F_2\rvert=2c$ $\varepsilon=c/a$ $c^2=a^2+b^2$	$F_1;\, F_2 \in Oy$ $F_1(0;c),\, F_2(0;-c)$ $\lvert B_1B_2\rvert=2b$ $\lvert A_1A_2\rvert=2a$ $\lvert F_1F_2\rvert=2c$ $\varepsilon=c/b$ $c^2=a^2+b^2$

4.10. Парабола.

Парабола – це

.

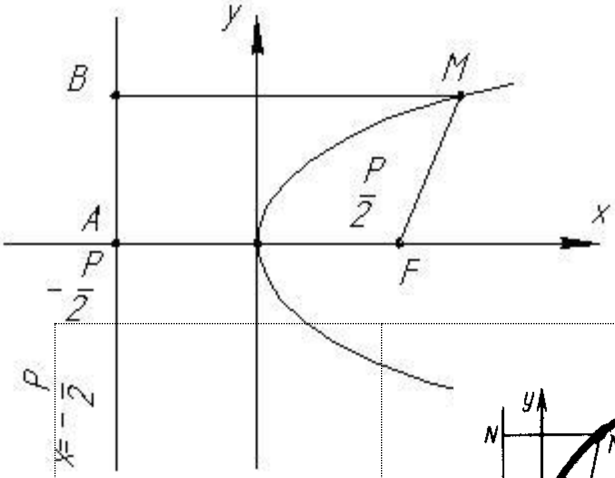

- канонічне рівняння параболи, симетричної відносно осі Ох.

	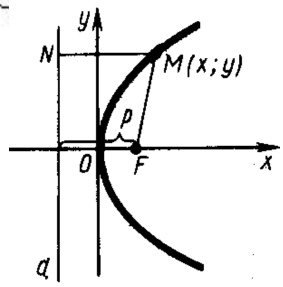	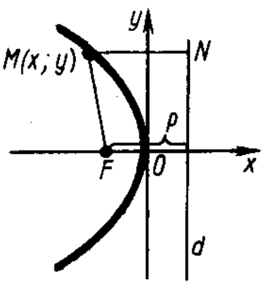
Канонічне рівняння	$y^2 = 2px$	$y^2 = -2px$
Розташування фокуса	***На додатній піввісі Ох***	***На від'ємній піввісі Ох***
Координати фокуса	$F\left(\frac{p}{2};0\right)$	$F\left(-\frac{p}{2};0\right)$
Рівняння директриси	$x = -\frac{p}{2}$	$x = \frac{p}{2}$